

Bij haar naamfeest

In 2007 is de heilige Elisabeth van Hongarije uitvoerig gevierd. Het was het achtste eeuwfeest van haar geboorte. Zij is geboren in 1207 in een Hongaarse stad, nu de hoofdstad van Slowakije. Heel jong werd ze uitgehuwelijkt aan de zoon van de graaf van Thüringen. Ze was vier jaar toen zij op de Wartburg/Eisenach aankwam. Op de Wartburg heeft Maarten Luther (1483-1546) drie eeuwen later een toevlucht gevonden. Hij schulde er in 1521 onder de naam van jonker Jörg. Hij heeft op de burcht in tien maanden tijd het Nieuwe Testament vertaald.

De Wartburg behoort bij het door de Unesco erkend en beschermd werelderfgoed. Een deel op de burcht is authentiek, een ander deel is historiserend hersteld. De Wartburg is een oecumenische plaats. Mozaïeken uit het begin van de negentiende eeuw schetsen de hoofdlijnen van haar leven.

Elisabeth was een levenslustig meisje. Haar toekomstige man stierf. Veertien jaar oud huwde zij dan zijn broer Ludwig IV. Een gelukkig huwelijk. Ze hadden drie kinderen. Hun dochter Sofie werd hertogin van Brabant. Een glasraam in de basiliek van Alesberg herinnert daaraan.

Elisabeth had veel sympathie voor de jonge beweging van Franciscus van Assisi. Haar echtgenoot steunde haar hierin. Elisabeth leefde in spanning tussen haar adellijke omgeving en haar keuze voor armoede, deemoed en naastenliefde. Ze werd niet te best begeleid door haar al te gestrenge biechtvader Magister Konrad von Marburg.

Armen vonden bij haar steun. Haar echtgenoot overleed tijdens de kruistocht. Zij werd gedwongen de Wartburg te verlaten. Was ze niet een rebel in dat midden als ze bv. vroeg of de spijzen op tafel rechtmatig aan de boeren waren betaald en niet van hen afgeperst? Zij trok naar Marburg, waar zij een opvanghuis stichtte voor zieken. Zij was 24 toen zij in 1231 stierf. Ze straalde een licht uit dat nog altijd brandt. Haar feest is op 17 november. Wie de werken van barmhartigheid beoefent, denkt aan haar. Haar gestalte is aanwezig in de eerste encycliek van Benedictus XVI over de christelijke caritas.

Overbekend is de legende van de roos. Op het punt betraapt te worden toen zij voedsel wou uitdelen, dat zij in het kasteel had genomen, moest zij tonen wat zij bij zich had. Toen ze dit deed, lag haar schoot vol rozen. Het symbool van de roos is door velen overgenomen. Ze kwam op affiches van politieke partijen en in campagnes van Welzijnszorg. Elisabeth is een heilige van voor de scheuring in Duitsland tussen katholieken en protestanten. Beide kerken zingen samen het in Oost-Duitsland geschreven Elisabeth-lied:

*Wenn das Brot, das wir teilen, als Rose blüht und das Wort, das wir sprechen,
als Lied erklingt,
dann hat Gott unter uns schon sein Haus gebaut, dann wohnt es schon in
unserer Welt.*

Ja dann schauen wir heut schon sein Angesicht in der Liebe die alles umfängt.

Heiligen zijn dwarsliggers. Zij bevragen ons. Hun geheim is hun verbondenheid met God. Wie Elisabeth von Thüringen wil eren, moet haar helemaal laten inwerken. Haar getuigenis bevat niet alleen haar barmhartige liefdevolle zorg voor armen en zieken. Het reikt verder dan het doorbreken van standenonderscheid en het bekritisieren van ongerechtigheid. Elisabeth eren houdt in het geheim aanvaarden van haar volhardend leven in een gedragen Godsaanwezigheid. Haar eren is haar danken om haar intensieve vroomheid tot Christus (Uit een feestrede van Bisschop Wanke van Erfurt). Die verbondenheid maakt de diepste kern uit van haar leven. Dit heeft ze gemeen met allen die heilig zijn. Ze stelt ons toch voor de vraag in een tijd waar zelfverwerkeling zo hoog aangeschreven staat. Hoe kan je zich binden aan God en toch helemaal vrij zijn?

Een bekend woord van Elisabeth: *“Wij moeten de mensen blij maken.”* Zij had haar goederen uitgedeeld. De vlugsten onder de behoeftigen waren de eerste in de rij om iets te krijgen. Op het einde van de dag lagen lammen en blinden op de binnentuin van het ziekenhuis. Elisabeth zorgde dat zij alsook de kinderen hun deel ontvingen. Zij gaf de opdracht brood te verdelen. *“Maak hun vreugde groter en steek een vuur aan.”* Elisabeth zorgde dat van velen de voeten werden gewassen en gezalfd. De armen konden zich verwarmen en voelden zich goed. Zij waren blij en zongen. Elisabeth zei: *“Zie ik heb jullie gezegd dat wij de mensen blij willen maken.”* Zij paste aldus de raad van sint Paulus toe: *“Treuren met de treurende en blij zijn met de blije”* (Rom. 12, 15).

Blije mensen zijn te vinden bij de velen die zich onder de hoede van Elisabeth hebben gesteld en nog stellen: parochies, begijnhoven, verpleegkundigen, centra van de Caritas. De zorg voor kleinen en zwakken heeft overal rechtvaardige structuren nodig én de dagelijkse inzet van velen. Elisabeth was een moedige vrouw. Veel vrouwen zijn in de Caritas betrokken. Zonder hen minder Caritas. Mensen blij maken, daarvoor kunnen mannen en vrouwen zorgen in het spoor van de hl. Elisabeth.

“Als het brood dat wij delen ons Christus toont-en het woord dat wij spreken als lied weerklinkt, dan heeft God onder ons al zijn huis gebouwd, dan woont Hij ook reeds in ons hart.”

Elisabeth blijft als een grote dame van de Caritas aanspreken. In de herfst van 2009 is in Fulda een Hospiz geopend. Het heeft Sint Elisabeth als patrones. Het geeft palliatieve zorgen. Op de folder een korte zin van Selma Lagerlöf:

„Kein Mensch kann den anderen von seinem Leid befreien, aber er kann ihm Mut machen, das Leid zu tragen.“

Antoine Rubbens